

VADEMECUM ORGANISATIE VAN DE WINTERSCREENING 2025-2026

Versie	V01
In toepassing vanaf	19/11/2025
Bestemmingen	• Medewerkers van het FAVV; • Veehouders; • Dierenartsen; • Erkende Laboratoria betrokken bij de winterscreening; • Gezondheidsadministratie van ARSIA/DGZ; • SCIENSANO.

1. Doel

Deze procedure, die de winterscreening door het FAVV georganiseerd, in rundvee- en schapenbeslagen beschrijft, verduidelijkt de regels en afspraken die daaromtrent met de betrokken partijen, stakeholders zijn vastgelegd en legt de verantwoordelijkheden vast van iedereen.

2. Toepassingsgebied

Monitoring op blauwtong, brucellose, leucose en tuberculose van de rundveestapel.

3. Referenties

- Dierengezondheidswet van 24 maart 1987;
- Koninklijk besluit van 22 februari 2001 houdende organisatie van de controles die worden verricht door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en tot wijziging van diverse wettelijke bepalingen;
- Koninklijk besluit van 7 mei 2008 betreffende de bestrijding en uitroeiing van blauwtong;
- Koninklijk besluit van 20 november 2009 betreffende de erkenning van dierenartsen;
- Koninklijk besluit van 20 mei 2022 betreffende de identificatie en de registratie van bepaalde hoefdieren, pluimvee, konijnen en bepaalde vogels;
- Koninklijk besluit van 20 mei 2022 tot instelling van het epidemiologisch toezicht op inrichtingen waar bepaalde dieren gehouden worden;
- Koninklijk besluit van 26 januari 2023 betreffende de bestrijding van rundertuberculose
- Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/689 van 17 december 2019 tot aanvulling van Verordening (EU) 2016/429 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft regels voor bewaking, uitroeiingsprogramma's en de ziektevrije status voor bepaalde in de lijst opgenomen ziekten en nieuwe ziekten;
- Koninklijk besluit van 11 december 2023 betreffende de bestrijding van de runder-, schapen- en geiten brucellose;
- Koninklijk besluit van 18 januari 2024 betreffende de bestrijding van de enzoötische runderleucose;
- Koninklijk besluit van 18 april 2024 betreffende de algemene regels voor de preventie en de bestrijding van bepaalde dierenziekten

4. Definities en afkortingen

- Ag-ELISA : antigeen ELISA;
- ARSIA: Association Régionale de Santé et d'Identification Animales asbl;
- As-ELISA: antistoffen ELISA;
- BT: Blauwtong;
- Gamma-IFN: gamma-interferon;
- DCPB: Dienst Crisispreventie en crisisbeheer;
- DGZ: Dierengezondheidszorg Vlaanderen vzw;
- FAVV: Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen;
- LCE: Lokale Controle Eenheid;

- SCIENSANO: nationaal referentielaboratorium voor dierziekten
- CoVetEpi : Coördinatie dienst voor veterinaire activiteiten en veterinaire epidemiologie van Sciensano
- Vereniging : Gezondheidsadministratie bevoegd voor het beslag
- Laboratoria bedoeld in dit Vademecum:

Luik 1	Luik 2	Luik 3
DGZ	DGZ	DGZ
ARSIA	ARSIA	ARSIA
		Laboratorium erkend voor niet-bacteriologische testen voor tuberculose
Sciensano	Sciensano	Sciensano

5. Winterscreening

5.1. Inleiding

Het FAVV organiseert elke winter een monitoring van de rundveestapel. Daarbij worden diverse ziekten opgespoord en is er, behalve de “klassieke” ziekten brucellose, leucose en tuberculose, ook ruimte voor opduikende ziekten, ziekten waarvoor in de komende jaren mogelijk een officieel bestrijdingsprogramma zal opgestart of uitgewerkt worden en ziekten waarvoor weinig of geen epidemiologische gegevens voor handen zijn. Het wetenschappelijk comité van het FAVV heeft hiervoor in 2009, 2010, 2012 en 2022 verschillende adviezen verstrekt (adviezen 26/2009, 05/2010, 10/2010, 22/2012, 07/2022, 14/2022).

Runderen aangevoerd uit landen die niet officieel vrij van tuberculose zijn, worden jaarlijks nauwlettend gecontroleerd en individueel getest.

Alsook de rundveebeslagen waar in het verleden een tuberculose haard werd vastgesteld en die gedeeltelijk werden geruimd.

Deze rundveebeslagen zullen gedurende 5 jaar na de vrijgave van het beslag opgevolgd worden door alle dieren ouder dan zes maand individueel te testen.

De opvolging gedurende 1 jaar van:

- De contactbeslagen van haarden van tuberculose
- De beslagen met verdachte letsels van tuberculose bij post-mortem onderzoek of autopsie
- De beslagen waar de verdenking van tuberculose werd vastgesteld en werd opgeheven

en de opvolging gedurende 5 jaar van haarden die volledig geruimd werden zal uitgewerkt worden in [het Vademecum Tuberculose](#) (art. 22 en 23 van het KB Tuberculose) en wordt **niet opgenomen** in de Winterscreening.

5.2. Kader van de winterscreening

5.2.1. Onderdelen van de winterscreening

De winterscreening bestaat uit 3 verschillende luiken.

1. Actieve bewaking voor Blauwtong
2. Actieve bewaking voor Brucellose en leucose
3. Actieve bewaking voor Tuberculose

Een beslag kan voor verschillende luiken geselecteerd worden.

De monsters voor luik 1 en 2 worden genomen in de 2 maanden tussen 1 december tot en met 31 januari en de monsters voor luik 3 (TUB) tussen 1 december tot en met 28 februari.

De monsters worden genomen door de bedrijfsdierenartsen (of de plaatsvervangende bedrijfsdierenartsen).

De algemene taakverdeling is als volgt:

- De algemene organisatie is in handen van het FAVV;
- De verenigingen zijn verantwoordelijk voor de praktische voorbereiding van de winterscreening en leggen de beslagen vast met dieren afkomstig uit een risicoland. Zij zijn verantwoordelijk voor de epidemiologische analyse van de resultaten en het rapporteren van de resultaten van luik 3 (TUB) van de winterscreening;
- De laboratoria zijn tevens verantwoordelijk voor het ontvangen, verwerken, conditioneren en analyseren van de monsters en het rapporteren van de resultaten (luik 3);
- CoVetEpi selecteert alle andere beslagen die onderwerp zijn van een risico gebaseerde monitoring alsook die van de monitoring van Blauwtong. Het is daarnaast verantwoordelijk voor de epidemiologische analyse van de resultaten en het rapporteren van de resultaten van luik 1 en 2 van de winterscreening;
- De bedrijfsdierenartsen zijn verantwoordelijk voor de monsternemingen, het aanbieden van de monsters aan het laboratorium;
- De veehouders zijn verantwoordelijk voor het tijdig uitnodigen van hun bedrijfsdierenarts en voor het verlenen van alle vereiste hulp.

5.2.2. Actieve bewaking voor Blauwtong (Luik 1)

Het doel van dit luik is :

1. De afwezigheid van het Blauwtongvirus in het algemeen verifiëren, en meer bepaald van andere serotypes dan serotype 3, 8, 12

Selectie van de beslagen :

420 beslagen die willekeurig worden geselecteerd door CoVetEpi

Categorie dieren te bemonsteren :

- Een maximum van 5 runderen ouder dan 8 maanden en geboren op het beslag.

Aantal en type monsters

1 bloedmonster per dier: 1 buisje volbloed (EDTA buisje)

Laboratoria waarnaar de monsters door de dierenarts moeten worden verzonden (1ste lijnslaboratorium)

- Laboratorium van ARSIA
- Laboratorium van DGZ

Analyses / conditionering uit te voeren door de eerstelijnslaboratoria

- Volbloed:

- Conditionering en invriezen voor bewaring
- PAN PCR BT in een pool van 10 (2 beslagen)
- PAN PCR in een pool van 5 (1 pool/beslag) in geval van een niet negatief resultaat van de pool van 10
- Conditionering van een aliquote (1 per beslag) van het staal, met een niet negatief resultaat van de PAN PCR in de pool van 5, voor verzending naar Sciensano van monsters
- Een melding wordt verstuurd naar de LCE voor een pool van 10 die negatief is en voor een pool van 5 die positief is (1 pool/beslag)

2de lijnslaboratorium

Analyses uit te voeren door het NRL

Volbloed van dieren met een niet negatief resultaat voor de PCR BT

- Serotypering in een pool van 5 dieren van een beslag: PCR BT-3, 8, 12 in serie. Als geen van deze 3 serotypes wordt geïdentificeerd, wordt de serotypering voortgezet totdat een positief resultaat wordt gevonden.

5.2.3. Actieve bewaking voor brucellose/leucose (Luik 2)

Het doel van dit onderdeel is het garanderen van de officieel vrije status van België aangaande deze twee ziekten.

De monitoring van risicodieren (of risicobeslagen) voor brucellose en leucose betreft een serologisch onderzoek op bloedmonsters genomen volgens de 2 onderstaande motieven:

- **TRACING IMPORT:** Individueel de dieren van meer dan 24 maanden ouderdom, in de afgelopen 3 jaar geïmporteerd uit of geboren in risicolanden voor brucellose of leucose (zie bijlage 1);
- **LOW ABORTION:** 20 vrouwelijke dieren van meer dan 24 maanden (of alle dieren in deze categorie indien er minder dan 20 aanwezig zijn) van een steekproef van 200 beslagen waarvoor het aantal gemelde abortussen te laag is (< 1%) ten opzichte van het aantal geboortes op het bedrijf.

Indien een beslag voor meerdere onderzoeken brucellose geselecteerd wordt, dan wordt, indien er dieren uit risicolanden aanwezig zijn, in elk geval een opdracht voor het onderdeel “import risicoland” uitgevoerd. Daarnaast kan andere opdracht worden opgelegd.

Om praktische redenen worden dezelfde monsters getest op leucose.

TRACING RISICO IMPORT: De bewaking van risicodieren (of beslagen met een verhoogd risico) op brucellose en leucose

-Categorie dieren te bemonsteren:

- Dieren ouder dan 24 maanden, die zijn ingevoerd uit of geboren in een land waar de laatste drie jaar een risico op brucellose of leucose is geconstateerd (zie bijlage 1).
- De selectie van de dieren wordt uitgevoerd door de vereniging
- **Type monsters**
 - 1 buisje serum per dier (droog buisje).
- **Laboratoria waarnaar de monsters door de dierenarts moeten worden verzonden (1ste lijnslaboratorium)**
 - Laboratorium van l'ARSIA
 - Laboratorium van DGZ
- **Analyses voor de eerstelijnslaboratoria**
 - Brucellose: Test in serie op alle individuele serummonsters:
 - Micro-agglutination test
 - As-ELISA (in geval van een positieve micro-agglutinatietest)
 - Conditionering en opsturen naar Sciensano voor ELISA BRU in het geval van een positieve ELISA
 - Leucose:
 - As-ELISA op alle gepoolde of individuele monsters
 - Conditionering en opsturen van niet negatieve monsters naar Sciensano voor bevestiging volgens de geldende procedure

5.2.4. Actieve bewaking voor tuberculose (luik 3)

Het doel van dit onderdeel is het garanderen van de officieel vrije status tuberculose van België. Dit onderdeel bestaat doorgaans uit 3 subonderdelen :

1. TRACING RISICO IMPORT;
2. OPVOLGING HAARDEN: Individueel de dieren vanaf de leeftijd van 6 maand, gedurende 5 jaar na de vrijgave van een haard die gedeeltelijk werd geruimd.
3. STANDAARD BEWAKING: Vleesveebeslagen geselecteerd door coVet-EPI

➡ Sub-luik « TRACING RISICO IMPORT »

• Categorie dieren te bemonsteren:

- Dieren ouder dan 6 maanden, in de afgelopen 5 jaren geïmporteerd uit of geboren in risicolanden voor tuberculose (zie bijlage 1);
- De selectie van de dieren wordt bepaald door de vereniging

- **Type monsters**
 - 1 serummonster per dier (droog buisje)
 - 1 monster volbloed in heparine buisje (groene dop)
- **Laboratoria waarnaar de monsters door de dierenarts moeten worden verzonden (1ste lijnslaboratorium)**
 - Erkend laboratorium voor de niet-bacteriologische test voor tuberculose
- **Analyses voor de eerstelijnslaboratoria**
 - Op alle serummonsters :
 - As-ELISA
 - Op alle volbloedmonsters:
 - IFN-gamma test

➡ Sub-luik « OPVOLGING HAARDEN »

- **Selectie van de te bemonsteren beslagen :**
 - Beslagen gedurende 5 jaar na de vrijgave van een haard die gedeeltelijk werd geruimd.
 - De selectie van de beslagen wordt bepaald door het FAVV
- **Categorie dieren te bemonsteren:**
 - Alle runderen ouder dan 6 maanden aanwezig op de inrichting
- **Type monsters**
 - 1 serummonster per dier (droog buisje)
 - 1 monster volbloed in heparine buisje (groene dop)
- **Laboratoria waarnaar de monsters door de dierenarts moeten worden verzonden (1ste lijnslaboratorium)**
 - Erkend laboratorium voor de niet-bacteriologische test voor tuberculose
- **Analyses voor de eerstelijnslaboratoria**
 - Op alle serummonsters :
 - As-ELISA
 - Op alle volbloedmonsters:
 - IFN-gamma test

➡ Sub-luik « STANDAARD BEWAKING»

- **Selectie van de te bemonsteren beslagen :**
 - Vleesveebeslagen: 180 beslagen geselecteerd op basis van risicocriteria zoals de vermenging van dieren van verschillende herkomst en de verblijfsduur. Melkveebeslagen en afmestbeslagen zijn uitgesloten.
 - De selectie van de beslagen wordt uitgevoerd door CoVet-EPI. De identificatie van de dieren wordt door de erkende vereniging bepaald.
- **Categorie dieren te bemonsteren:**
 - Vleesveebeslagen: Een maximum van 22 runderen ouder dan 24 maanden
- **Type monsters**
 - 1 monster volbloed in heparine buisje (groene dop)

- **Laboratoria waarnaar de monsters door de dierenarts moeten worden verzonden (1ste lijnslaboratorium)**
 - Erkend laboratorium voor de niet-bacteriologische test voor tuberculose
 - **Analyses voor de eerstelijnslaboratoria**
 - Op alle volbloedmonsters:
 - IFN-gamma test
- In geval van een positieve interferon test:**
- 1 monster volbloed in heparine buisje (groene dop)
 - 1 serummonster per dier (droog buisje)

5.3. Instructies voor de veehouder

5.3.1. Algemeenheden

Voor elk officieel programma wordt er – zoals ook wettelijk bepaald – van de veehouder als verantwoordelijke van het beslag verwacht dat hij de bedrijfsdierenarts oproept voor de monsterneming en de nodige schikkingen treft zodat de dierenarts zijn opdracht in optimale omstandigheden correct kan uitvoeren.

Dit betekent concreet dat verwacht wordt dat de veehouder:

- Zijn bedrijfsdierenarts tijdig contacteert en afspraken maakt omtrent de uit te voeren monsternemingen;
- Alle vereiste hulp verleent, in het bijzonder om de dieren in bedwang te houden;
- Zorgt dat alle dieren correct geïdentificeerd zijn;
- De dierenarts bijstaat wanneer deze de monsternemingen uitvoert;
- Alle nodige administratieve informatie ter beschikking houdt van de dierenarts;
- Indien de dierenarts weigert om de missie uit te voeren, dan zal de veehouder de LCE hiervan onmiddellijk schriftelijk (per mail) op de hoogte brengen.

Indien de verantwoordelijke van het beslag weigert om de dierenarts op te roepen of bij te staan bij het uitvoeren van de bloedname, dan zal het beslag ambtshalve als verdacht of als hard worden beschouwd en zal het geblokkeerd worden tot de gevraagde opdracht uitgevoerd is (artikel 13 van het Koninklijk besluit van 18 april 2024 betreffende de algemene regels voor de preventie en de bestrijding van bepaalde dierenziekten).

Bovendien betekent deze weigering een wettelijke overtreding is onderhevig aan het opstellen van een proces-verbaal dat aan de Procureur des Konings kan overgemaakt worden (*artikel 23, 3°, b van de wet van 24 maart 1987 betreffende de dierengezondheid; artikel 3 van het koninklijk besluit van 22 februari 2001 houdende organisatie van de controles die worden verricht door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en tot wijziging van diverse wettelijke bepalingen*).

5.3.2. Vergoedingen

Er is in deze winterscreening geen vergoeding voor de veehouder voorzien.

5.4. Instructies voor de dierenarts

5.4.1. Algemeenheden

De bedrijfsdierenarts (of de plaatsvervangende bedrijfsdierenarts) is verantwoordelijk voor:

- Het uitvoeren van de geplande monsternemingen volgens de onderstaande instructies (onder voorbehoud dat hij tijdig door de veehouder werd uitgenodigd);
- Het bewaren van de monsters in optimale omstandigheden tot deze kunnen worden afgeleverd aan of opgehaald worden door de laboratoria (in punt 4 opgenomen);

Elke dierenarts krijgt daartoe van de erkende vereniging een lijst met te bemonsteren beslagen. De opdracht zal vermelden of de monsterneming individuele dieren, dan wel één of meerdere leeftijdscategorieën of het geheel van de dieren van een bedrijf betreffen. De erkende vereniging stelt hetzij een lijst met individueel te bemonsteren dieren, dan wel een lijst met dieren die behoren tot de te bemonsteren leeftijdscategorie, ter beschikking.

De dierenarts controleert zijn dienstopdrachten na ontvangst.

- Indien hij meent in de onmogelijkheid te zijn om een bepaalde opdracht uit te voeren, dan verwittigt hij de LCE hiervan schriftelijk per mail. Hij vermeldt daarbij de identificatie van het beslag, de reden van het niet kunnen uitvoeren van de monsterneming, alsook de betrokken opdracht;
- Indien de LCE oordeelt dat de reden geldig is, dan brengt ze de veehouder, de dierenarts en de erkende vereniging hiervan op de hoogte;
- Indien de LCE oordeelt dat de reden ongeldig is of onvoldoende gemotiveerd, dan zal de monsterneming alsnog binnen de gestelde periode moeten uitgevoerd worden. De veehouder, de dierenarts en de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA worden hiervan door de LCE op de hoogte gebracht;
- Indien het een "import risk" rund betreft dat ondertussen werd verkocht naar een ander beslag, dan stelt de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA een nieuwe opdracht op voor het beslag waar het rund zich nu bevindt;
- Indien blijkt dat onvoldoende dieren van de originele opdracht nog aanwezig zijn op het beslag, dan contacteert hij/zij de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA voor een actueel opdrachtenformulier (bemonsteringslijst);
 - Indien de bedrijfsdierenarts geconfronteerd wordt met een weigering van de verantwoordelijke van het veebeslag om de gevraagde monsterneming te laten uitvoeren, dan zal hij de LCE hiervan onmiddellijk schriftelijk per mail (zie punt 5.7) op de hoogte stellen.

Indien de bedrijfsdierenarts niet beschikbaar is voor de winterscreening, dan verzekert hij zich ervan dat zijn opdrachten worden uitgevoerd door de plaatsvervangende bedrijfsdierenarts.

5.4.2. Richtlijnen

Het aantal hangt te bemonsteren dieren af van het luik van de winterscreening (punt 5.2.1.). Indien de groep minder dieren bevat, dan worden alle aanwezige dieren bemonsterd.

De bedrijfsdierenarts leeft de richtlijnen betreffende de monsternemingen strikt na. In geval van overtreding kan zijn erkenning ingetrokken worden na een tuchtprocedure.

- De winterscreening loopt van 1 december tot en met 31 januari voor luik 1 en 2 en voor luik 3 (TUB) tussen 1 december tot en met 28 februari.
- Praktisch:
 - Alle monsternemingen dienen te worden uitgevoerd in het aangegeven tijdsbestek;
 - Monsternemingen, die vóór 1 december of na de laatste dag van januari uitgevoerd worden voor luik 1 en 2 en na de laatste dag van februari voor luik 3, zullen geanalyseerd worden, maar worden niet vergoed;

Concreet:

- Indien de dierenarts de bloedmonsters zelf aflevert bij de laboratoria, dan kan hij nog een bloedname uitvoeren op de laatste dag van januari voor Luik 1 en 2 of 28 februari voor luik 3, op voorwaarde dat hij de monsters nog die dag aflevert;
- Indien de dierenarts de monsters laat ophalen door de laboratoria dient hij de laatste bloedname te plannen rekening houdend met de ophaalbeurt/rondrit door de betrokken laboratoria.

De monsternames dienen te gebeuren secundum artem.

- De monstername dient zo uitgevoerd te worden dat monsters van goede kwaliteit bekomen worden;
- De bloedbuisjes moeten ongeveer 8 ml bloed bevatten, zodat na het verwerken van de monsters voldoende serum ter beschikking is voor de voorziene analyses. Indien het aangeleverde volume bloed onvoldoende is om dit te realiseren, dan wordt de monstername niet vergoed;
- Contaminatie van monsters en kruiscontaminatie tussen monsters dient voorkomen te worden.

De monsters moeten zo snel mogelijk en in goede conditie worden afgeleverd aan de laboratoria .

- “Zo snel mogelijk” betekent voor luik 1 en luik 2 dat een monster binnen de 8 kalenderdagen na de monstername moet afgeleverd zijn aan het laboratorium van DGZ/ARSIA. Monsters die via een ander labo aan het laboratorium van DGZ/ARSIA worden overgemaakt, zullen worden onderzocht op voorwaarde dat deze monsters binnen de 7 kalenderdagen na de monstername aan het andere labo werden bezorgd, deze monsters door dit labo onmiddellijk werden overgemaakt aan het laboratorium van DGZ/ARSIA en de monsters bij aankomst in het laboratorium van DGZ/ARSIA nog voldoen aan de gebruikelijke kwaliteitseisen zoals hieronder beschreven.
- Bv. monsters genomen op 14 januari en afgeleverd op 23 januari worden geweigerd (meer dan 8 dagen tussen monsterneming en afleveren), monsters genomen op 1 januari en afgeleverd op 9 januari worden aanvaard (max 8 dagen tussentijd).
- Voor luik 3 betekent dit dat de stalen genomen voor een gamma-interferon test ten allerlaatste 8 uur na de monstername bij het laboratorium moeten aankomen. De bedrijfsdierenarts dient daarom voorafgaand aan deze monstername contact op te nemen met het laboratorium om een afspraak vast te leggen en de nodige instructies in verband met dit type van bemonstering te ontvangen. De gamma-interferon-test bestaat uit het in vitro stimuleren van de in het bloed aanwezige

lymfocyten. De monsters mogen enkel en alleen genomen worden op heparine-buisjes en moeten bewaard worden bij een temperatuur tussen de 16 en de 25°C van het ogenblik van de monstername tot de aankomst in het laboratorium). De periode tussen de monstername en de aankomst in het laboratorium dient zo kort mogelijk te zijn en mag maximaal 8 uur zijn. Indien er voor de interferon testen meer dan 4 monsters niet interpreteerbaar zijn (niet afdoende, niet conform: positieve controle...), dienen de dieren opnieuw bemonsterd te worden.

- De kwaliteit van de monsters omvat voor luik 3 bij aankomst in het laboratorium automatisch een controle van de levensvatbaarheid van de lymfocyten. Indien de kwaliteit van de monsters onvoldoende is om de gamma-interferontest uit te voeren, kan het zijn dat de stalen niet vergoed worden en dat er nieuwe bloedstalen moeten genomen worden (zie Vademecum [Tuberculose](#)).
- "In goede conditie" betekent dat de dierenarts de monsters tot het afleveren in optimale omstandigheden dient te bewaren om kwaliteitsvermindering van de monsters te voorkomen. Voor wat betreft de buisjes met gestold bloed betekent dit praktisch dat men het bloed gedurende enkele uren aan kamertemperatuur moet laten stollen en vervolgens moet bewaren aan ongeveer 4°C.

De kwaliteit van de monsters zal door de laboratoria, in punt 4 opgenomen, bij aankomst in het laboratorium geëvalueerd worden. Indien daarbij meer dan 10% van de monsters van een beslag niet voldoen aan de gangbare kwaliteitsvereisten, of indien er meer dan 4 monsters voor interferon testen niet interpreteerbaar zijn (niet afdoende, niet conform: positieve controle...), dan zullen de veehouder en de dierenarts via de LCE opdracht krijgen om nieuwe, conforme monsters van de betrokken dieren te nemen en deze binnen de 8 kalenderdagen (te rekenen vanaf het op de hoogte brengen door de LCE) te bezorgen bij de laboratoria. In geval van het niet respecteren van de nieuwe bemonstering, worden alle monsters van het beslag niet geanalyseerd, noch vergoed.

De dierenarts leeft alle administratieve verplichtingen na:

- Alle monsters worden correct geïdentificeerd. Waar deze meegeleverd worden met de opdracht, worden de identificatiemiddelen (stickers of lijsten) ter beschikking gesteld door de erkende vereniging;
- De analyseaanvraagformulieren worden overeenkomstig de gebruikelijke richtlijnen correct ingevuld.

5.4.3. Vergoedingen

Het Sanitair Fonds betaalt op basis van kostenstaten, die door de dierenarts worden overgemaakt, de volgende vergoedingen voor de monsterneming en aflevering bij de laboratoria, in punt 4 opgenomen; van monsters van goede kwaliteit. Indien deze onderstaande geïndexeerde bedragen, in bijlage 1, nog niet gepubliceerd zijn, zullen zij retroactief in voege gaan.

Er wordt per luik van de winterscreening slechts 1 bezoek betaald per inrichting, ook indien de dierenarts de monstername in verschillende keren uitvoert.

Er wordt geen vergoeding betaald voor monsters die buiten de voorziene periode genomen of afgeleverd worden en monsters van onvoldoende kwaliteit (maximaal 10% "slechte" monsters per beslag) of die langer dan 8 dagen voor luik 1 en luik 2 of langer dan 8 uur voor luik 3 bewaard worden vooraleer ze bij de laboratoria afgeleverd worden (de monsters voor

luik 1 en luik 2 die via een ander labo aan het laboratorium van DGZ/ARSIA worden bezorgd, dienen binnen de 7 kalenderdagen aan het andere labo worden bezorgd, deze monsters dienen door dit labo onmiddellijk overgemaakt te worden aan het laboratorium van DGZ/ARSIA en de monsters dienen bij aankomst in het laboratorium van DGZ/ARSIA nog te voldoen aan de gebruikelijke kwaliteitseisen)(BT voor Lavetan/ BRU LEU TUB uitsluitend voor DGZ en ARSIA).

Indien een dierenarts meer monsters instuurt dan wordt gevraagd in de opdracht, dan worden deze extra monsters evenmin vergoed.

Ingeval fraude of herhaalde en vergaande slordigheden bij de monsternames worden vastgesteld, dan verliest de betrokken dierenarts, ongeacht de andere sancties die genomen worden, alle recht op vergoedingen voor de lopende winterscreening. In dat kader is het belangrijk om te noteren dat het FAVV steekproefsgewijs DNA-onderzoek kan laten uitvoeren op stalen van willekeurig of gericht gekozen veebeslagen.

De vergoedingen worden volgens de gangbare procedures toegekend op basis van kostenstaten.

5.5. Instructies voor erkende verenigingen en CoVetEpi

5.5.1. Algemeenheden

De gezondheidsadministratie van de erkende verenigingen en CoVetEpi zijn verantwoordelijk voor de volgende taken:

- De erkende vereniging stuurt begin oktober een lijst met het aantal gemelde verwerpingen per jaar en per beslag en dit voor de periode van 3 jaar voorafgaande aan de 1ste september van het jaar waarin de winterscreening start, naar CoVetEpi;
- CoVetEpi maakt de selectie van de te bemonsteren bedrijven over aan de erkende vereniging eind oktober, met uitzondering van de beslagen of dieren die door het FAVV en de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA worden geselecteerd;
De gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA verifieert de ontvangen lijst van geselecteerde bedrijven op consistentie;
- Op basis van de gegevens ontvangen van het FAVV en van SCIENSANO maakt de erkende vereniging een totaalijst op van de uit te voeren opdrachten en stuurt deze lijst naar PRI@favv-afscs.be en naar de LCE's. Deze lijst bevat minstens de volgende gegevens: beslagnummer, naam en adres van de veehouder, dierenarts, motief;
- De erkende vereniging bezorgt op gecoördineerde wijze en ten laatste op de laatste dag van november aan de dierenartsen alle noodzakelijke documentatie en informatie omtrent de uit te voeren monsternemingen. De beide verenigingen zijn tevens het aanspreekpunt voor de dierenartsen voor praktische vragen omtrent de winterscreening;
- De erkende vereniging informeert de veehouders op wiens beslag bloedmonsters moeten genomen worden;
- De erkende vereniging analyseert en rapporteert de algemene resultaten van de winterscreening van luik 3 (TUB).
- Wanneer een rund uit een risicoland nog in leven is, maar van beslag veranderd is in Sanitel, wordt de nieuwe houder van het rund op de hoogte gebracht via de erkende vereniging.
- CoVetEpi ziet toe op de selectie en eventuele validatie van de analysemethoden;
- CoVetEpi analyseert en rapporteert de algemene resultaten van de winterscreening van luik 1 en 2.

5.5.2. Praktische voorbereiding

De erkende vereniging maakt aan de hand van de lijsten van de te bemonsteren beslagen een werkpakket over aan elke betrokken dierenarts. Dit werkpakket zal voor elk beslag angeven:

- Welke monsternames verwacht worden;
- De leeftijdscategorie en identificatie van de dieren die moeten bemonsterd worden (individuele selecties) of in aanmerking komen voor bemonstering (steekproef);
- Alle nodige informatie betreffende de winterscreening en de monsternames;
- Alle benodigde formulieren die de monsters moeten vergezellen naar het laboratorium;
- In geval van de gezondheidsadministratie van ARSIA, de nodige barcodes om te klevan op bloedmonsters;
- In geval van de gezondheidsadministratie van DGZ, er worden geltubes met dubbele barcode gebruikt, het tweede gedeelte van de barcode dient op het aanvraagformulier naast de identificatie van het dier gekleefd te worden.

De erkende vereniging maakt de formulieren voor monsternames op beslagen zonder bedrijfsdierenarts over aan de betrokken LCE.

5.5.3. Opvolging van de winterscreening

De erkende vereniging stuurt tijdens de eerste week van januari een algemene open brief aan de bedrijfsdierenartsen met nog minstens 1 openstaande opdracht volgens de gegevens waarover de Verenigingen op die dag beschikken. In deze brief wordt de aandacht gevestigd op het feit dat de winterscreening op zijn einde loopt.

De gezondheidsadministratie van DGZ en ARSIA stuurt in de eerste helft van januari een communicatie naar de veehouders om hen er attent op te maken dat de staalnames van de winterscreening dienen uitgevoerd te zijn tegen eind januari.

Voor 15 februari maakt de erkende vereniging aan elke LCE per mail een lijst over van opdrachten die niet uitgevoerd werden voor lijk 1 en 2. Voor lijk 3 (TUB) voor 15 maart. Deze lijsten worden eveneens aan het hoofdbestuur overgemaakt via de mailadressen PRI@favv-afscab.be en pccb.s2@favv-afscab.be. Deze lijst bevat tenminste de volgende gegevens: beslagnummer, naam en adres veehouder, bedrijfsdierenarts, motief.

5.6. Instructies voor de eerstelijnslaboratoria

De laboratoria ontvangen, verwerken, conditioneren de monsters en controleren daarbij de conformiteit en visuele kwaliteit van de monsters (hemolyse, kleur, geur en troebelheid).

De laboratoria voeren de analyses uit en rapporteren de resultaten daarvan.

5.6.1. Verwerken van de monsters

De bloedmonsters betreffen serum (droog buisje) of volbloed (EDTA-buisje of heparinebuisje).

Alvorens monsters te conditioneren, voeren de laboratoria, een kwaliteitscontrole uit van de aangeleverde monsters.

Deze kwaliteitscontrole heeft betrekking op:

- Het respecteren van de opdracht, namelijk het bemonsteren van de diverse leeftijdscategorieën volgens het luik van de winterscreening waarin het veebeslag opgenomen is;
- Het respecteren van de administratieve instructies door de dierenarts: correct ingevuld analyseaanvraagformulier (inbegrepen juiste motief), correct geïdentificeerde monsters, maximale tussentijd van 8 dagen tussen monsternamen voor luik 1 en luik 2 (de monsters die via een ander labo aan het laboratorium van DGZ/ARSIA worden bezorgd, dienen binnen de 7 kalenderdagen aan het andere labo bezorgd te worden en deze monsters dienen door dit labo onmiddellijk overgemaakt te worden aan het laboratorium van DGZ/ARSIA) of 8 uur voor luik 3 en aanleveren van de monsters;
- De fysieke kwaliteit en de visuele aspecten van de monsters (hemolyse, kleur, geur, troebelheid).

Indien meer dan 10% van de monsters van een beslag niet beantwoorden aan de gestelde eisen, dan zullen de laboratoria dit onmiddellijk telefonisch en per mail melden aan de betrokken LCE van het FAVV met vermelding van de identificatie van het beslag, van de dierenarts en van de dieren.

De LCE zal op haar beurt de veehouder en de dierenarts contacteren om onmiddellijk een nieuwe bemonstering op te leggen ter vervanging van de niet-conforme monsters.

In afwachting van de nieuwe monsters, die binnen de 8 kalenderdagen dienen toe te komen bij de laboratoria, worden de conforme monsters van het beslag geconditioneerd maar niet geanalyseerd.

Ingeval de dierenarts de nieuwe opdracht niet naleeft zonder daarvoor een gegronde reden te, dan worden de reeds ontvangen monsters van het beslag niet geanalyseerd.

In geval het (de) monster(s) volbloed uit de cross-sectionele studie ontbreekt (ontbreken), brengt het laboratorium van DGZ/ARSIA de betrokken dierenarts op de hoogte en vraagt aan de dierenarts om de monsters volbloed (EDTA-buisje) alsnog te nemen. Het laboratorium van DGZ/ARSIA kan in afwachting van de monsters volbloed, de As-ELISA-test op het serum reeds uitvoeren.

Monsternames voor luik 1, 2 of 3, die buiten de voorziene data (vóór 1 december of na de laatste dag van januari voor luik 1 en 2. Vóór 1 december of na de laatste dag van februari voor luik 3) uitgevoerd worden, worden niet vergoed aan de dierenarts.

Bij het conditioneren wordt van elk gestold bloedstaal een volume serum in één of meerdere microtubes overgebracht, voldoende om de voorziene analyses uit te voeren. De laboratoria bepalen zelf de volgorde van de monsters op de blokken.

De laboratoria zullen de gebruikelijke administratieve gegevens uit Sanitel en omtrent de uitgevoerde analyses opnemen in het LIMS. Betreffende de resultaten van de analyses worden naast de kwalitatieve resultaten ook kwantitatieve gegevens geregistreerd. Er wordt hiervoor verwezen naar de lijst van variabelen, die in onderling overleg tussen de laboratoria is vastgelegd.

5.6.2. Analyse en conditionering van de monsters

De uit te voeren analyses en/of conditioneringen van elk luik zijn gespecificeerd in de punten 5.2.2, 5.2.3 en 5.2.4.

Bovendien worden de uit te voeren analyses gespecificeerd op de formulieren die bij de monsters worden gevoegd en die door de erkende verenigingen zijn voorgedrukt

De analyses worden met de onderstaande analysemethoden uitgevoerd:

- Blauwtong: PAN-PCR (pool van 10 stalen) voor BTV wordt uitgevoerd, indien het resultaat van de PCR van een pool van 10 positief is dan moeten de individuele stalen getest worden door een pool van 5 (1 pool/beslag)
- Serotypering door PCR (BT 3, 8 en 12) door een pool van 5 stalen zolang het resultaat niet negatief is
- Brucellose: microagglutinatietest, daarnaast een As-ELISA ingeval de microagglutinatietest positief is; alle analyses worden dus in serie uitgevoerd;
- Leucose (op gepoolde of individuele monsters): As-ELISA;
- Tuberculose: As-ELISA en gamma-IFN-analyse in parallel.

Indien het aantal door de dierenarts extra genomen monsters kleiner of gelijk is aan 20% van het gevraagde, dan zullen de laboratoria deze extra monsters alsnog analyseren, deze extra monsternames zullen echter niet vergoed worden aan de dierenarts. Indien het aantal extra monsters meer dan 20% bedraagt, dan zullen de laboratoria de extra monsters niet analyseren.

Aanvullend zal het laboratorium van ARSIA een DNA-profiel bepalen van de monsters, door erkende laboratoria ontvangen, die door het FAVV worden aangeduid.

5.6.3. Rapportering

Betreffende de rapportering van de resultaten worden de volgende richtlijnen nageleefd:

- De rapportering en uitwisseling van nuttige gegevens tussen de laboratoria gebeurt zoveel mogelijk elektronisch;
- De laboratoria delen alle resultaten, uitgezonderd de resultaten van de bepaling van een DNA-profiel, schriftelijk of elektronisch aan de betrokken dierenartsen en eventueel veehouders mee;
- Het laboratorium van ARSIA meldt de resultaten van de bepaling van een DNA-profiel elektronisch aan het FAVV;
- De laboratoria melden niet-conforme resultaten via de gebruikelijke kanalen van de meldingsplicht aan het FAVV;
- De eindrapportering door de erkende vereniging voor luik 3 dient te gebeuren ten laatste op 15 april aan PRI@favv-afsca.be, pccb.s2@favv-afsca.be en vet-epi@sciensano.be;
- De rapportering van de algemene resultaten van de winterscreening voor luik 1 en 2 dient te gebeuren door CoVetEpi ten laatste op 15 februari.

5.6.4. Vergoedingen

De laboratoria worden voor hun werkzaamheden vergoed volgens de afspraken gemaakt in het raamcontract met het FAVV.

5.7. Rol van het FAVV

5.7.1. Algemeenheden

Het FAVV is verantwoordelijk voor de volgende taken:

- De algemene voorbereiding en begeleiding
- Het leveren aan de erkende vereniging van lijsten van bedrijven die moeten bemonsterd worden (Luik 3 - opvolging van tuberculose haard), en lijst van

melkveebeslagen die zuivelproducten gemaakt van rauwe melk op de markt brengen voor directe verkoop, voor 20 oktober (taak PRI);

- Het leveren van de lijsten van het aantal meldingen bij Rendac van runderkadavers van 10kg en 25 kg aan CoVetEpi voor 1 oktober (taak DCPB);
- Het leveren van lijsten van blauwtong-niet-gevaccineerde bedrijven aan CoVetEpi voor 1 oktober (taak DCPB);
- Het opleggen van bijkomende monstername aan de veehouders en aan de dierenartsen (taak LCE);
- Het opvolgen van een niet-conform resultaat van een analyse brucellose, leucose, blauwtong of tuberculose (taak LCE);
- Het doorsturen van de formulieren voor monstername van beslagen zonder bedrijfsdierenarts, aan een aangeduide (bedrijf)dierenarts (taak LCE);
- Het schriftelijk (mail) verwittigen van de gezondheidsadministratie van DGZ (helpdesk@dgz.be) /ARSIA (admin.sante@arsia.be) van geannuleerde opdrachten (taak LCE);
- Het schriftelijk (mail) verwittigen van de gezondheidsadministratie van DGZ (helpdesk@dgz.be) /ARSIA (admin.sante@arsia.be) bij administratieve wijziging van de bedrijfsdierenarts van een geselecteerd beslag tijdens de winterscreening (taak LCE).

5.7.2. Opvolging van niet-conforme monsters

Wanneer meer dan 10% van de monsters van een beslag niet beantwoorden aan de gestelde kwaliteitseisen, dan melden de laboratoria dit onmiddellijk aan de betrokken LCE. Deze melding loopt via de afgesproken contactpunten van de LCE (per telefoon en per mail) met vermelding van de identificatie van het beslag, van de dierenarts en van de dieren waarvan de niet-conforme monsters afkomstig zijn en de reden van non-conformiteit.

De LCE zal op haar beurt onmiddellijk de veehouder en de dierenarts telefonisch contacteren om een nieuwe bemonstering op te leggen ter vervanging van de niet-conforme monsters. De nieuwe monsters dienen binnen de 8 kalenderdagen toe te komen bij de laboratoria. De LCE zal deze opdracht ook schriftelijk bevestigen.

5.7.3. Opvolging van de niet-uitgevoerde opdrachten

Elke LCE ontvangt ten laatste op 15 februari vanwege de erkende vereniging een lijst met opdrachten die niet uitgevoerd werden. Voor elk beslag op deze lijst waarvoor geen melding is gebeurd van de onmogelijkheid om de opdracht uit te voeren zal de LCE de nodige opvolging geven (artikel 13 van Koninklijk besluit van 18/4/2024 betreffende de algemene regels voor de preventie en de bestrijding van bepaalde dierenziekten)

5.8. Contactgegevens van de LCE (sector primaire productie)

LCE	E-mailadres	Telefoonnummer
Antwerpen	pri.ant@favv-afsca.be	03/202.27.11
Oost-Vlaanderen – Vlaams-Brabant	pri.ovb@favv-afsca.be	09/210.13.00
Vlaams Brabant - Limburg	pri.vli@favv-afsca.be	016/39.01.11
West-Vlaanderen	pri.wvl@favv-afsca.be	050/30.37.10
Henegouwen	pri.hai@favv-afsca.be	065/40.62.11
Luik	pri.lie@favv-afsca.be	04/224.59.11
Luxemburg - Namen	pri.lun@favv-afsca.be	061/21.00.60
Waals-Brabant - Namen	pri.bna@favv-afsca.be	081/20.62.00

Winterscreening 2025-2026 : Samenvattende tabel

LUIK	Motief	Dieren	Periode	Stalen	Bewaring stalen	Verzending Labo	Labo
Luik 1: Blauwtong	BTV-WINTER-SCREENING	5 runderen ouder dan 8 maanden en geboren op beslag	1 december tot laatste dag van januari	Volbloed (buisje met heparine)	Enkele uren op kamerT°, nadien bewaren 4°C	Binnen de 8 kalenderdagen	DGZ of ARSIA of erkend labo
Luik 2: Brucellose en Leucose	TRACING IMPORT	>24 maand oud en voorbij drie jaar geïmporteerd uit of geboren in een risicogebied	1 december tot laatste dag van januari	Serum (droog buisje)	Enkele uren op kamerT, nadien bewaren 4°C	Binnen de 8 kalenderdagen	DGZ of ARSIA
	HERD LOW ABORTION	20 vrouwelijke dieren >24 maand oud					
Luik 3: Tuberculose	TRACING IMPORT	>6 maand en in de afgelopen 5 jaren geïmporteerd uit of geboren in risicolanden voor tuberculose	1 december tot 28 februari	Serum (droog buisje) + Volbloed (buisje met heparine)	16 - 25°C	Binnen de 8 uren --> bel op voorhand naar labo	DGZ, ARSIA of erkend labo*
	OPVOLGING HAARDEN	>6 maanden					
	Vleesveebeslagen	22 runderen > 24 maanden					

* Erkend laboratorium voor niet-bacteriologische tests voor tuberculose en Blauwtong